

**ТЕОРЕТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЧАСОПИС
«Вища освіта України»
2012, № 3 (додаток 2), Том 2**

**Тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України
у контексті Болонського процесу»**

УДК 378.1

Свідоцтво про Державну реєстрацію серія КВ № 5049
від 11 квітня 2001 р.

Перереєстровано 26 січня 2011 року (протокол ВАК України № 1-05/1)
Фахове видання у галузі педагогічних та філософських наук

ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У СФЕРІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК ТРАНСФОРМУЮЧИЙ ЕЛЕМЕНТ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ

УДК 378

ЗАХАРЧУК Катерина Олександрівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
завідуюча кафедрою ділової іноземної мови,
Хмельницький національний університет

Анотація

Якість формування та реалізації стратегій концепції мовної політики університету залежить від якості взаємодії структурних підрозділів. У свою чергу, якісна мовна політика позитивно трансформує якість освітнього процесу та забезпечує позитивну динаміку розвитку міжнародної складової в діяльності університету.

Ключові слова: якість освіти; інтернаціоналізація вищої школи; стратегії розвитку університету; концепція мовної політики університету; міжнародні проекти; білінгвальне навчання.

Annotation

The quality of formation and implementation of university language policy strategy depends on the quality of cooperation between structural units. In its turn quality language policy facilitates formation of educational area, influences education quality and positively provides favorable dynamics of the university international activity component.

Key words: internationalization of higher education; university development strategies; university language policy conception; international projects; bilingual education; education quality.

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасні освітні тенденції в Україні свідчать про позитивну динаміку процесу інтернаціоналізації та розвитку мовного простору вищої школи: поглиблене вивчення студентами та викладачами іноземної мови на немовних факультетах (ділової іноземної мови), викладання профільних дисциплін іноземними мовами (білінгвальне навчання [10]), використання іноземних мов у міжнародних проектах та ін. Ці тенденції є адекватним, прогностичним реагуванням окремих університетів на глобалізаційні процеси, на вимоги ринку праці в найближчому майбутньому і є результатом процесу трансформування політики українських університетів щодо іноземних мов у забезпеченні якості інтернаціоналізації освіти. *Інтернаціоналізація освіти* – це процес, при якому цілі, організація надання освітніх послуг, академічне зближення, створення нових знань, національна відповідь на виклики глобалізації набувають міжнародний вимір [3, с. 67]. Для вимірювання якості інтернаціоналізації вищої освіти європейськими вченими розроблена методологія – Indicators for Mapping and Profiling Internationalisation / Індикатори для порівняння та визначення профілю інтернаціоналізації [17], де індикатори з компонентом «іноземна мова» входять у категорію базових індикаторів.

Лідуючі позиції у формуванні стратегій інтернаціоналізації освіти та реалізації принципу пріоритетності іноземним мовам у викладанні займають в Україніському освітньому просторі Національний університет «Києво-Могилянська академія», Національний технічний університет України «КПІ», Київський національний університет Тараса Шевченка, Національний авіаційний університет, Національний університет «Львівська політехніка», Чернівецький національний університет. Активно долучились до процесу інтернаціоналізації вищої школи завдяки власній ініціативі та за підтримки європейських освітніх програм (ТЕМ-ПУС, Еразмус та ін.), відносно молоді університети. Аналіз інформації (діяльності), представленої на сайтах цих ВНЗ, показує що, розвиток міжнародної діяльності, викладання профільних дисциплін іноземними

мовами (білінгвальне навчання) стабільно актуалізуються в таких навчальних закладах: Академія державної податкової служби України (м. Ірпінь), Буковинський державний фінансово-економічний університет, Житомирський державний університет, Тернопільський національний економічний університет, Хмельницький національний університет.

Практичний досвід керівників закладів вищої освіти вказує на значущість володіння іноземними мовами у процесі інтеграції міжнародної складової у навчальний процес і на необхідність вирішення нових завдань. Ректор Хмельницького національного університету (ХНУ), академік М. Скиба, аналізуючи освітню діяльність університету, підкреслив, що «Знання та досвід, набуті викладачами, вченими і студентами під час стажування за кордоном, використовуються для покращення навчального процесу в університеті ...» [14, с. 4]. Декан гуманітарно-педагогічного факультету ХНУ проф. Л. Станіславова, узагальнюючи досвід академічної співпраці з Краківською політехнікою (Польща), звертає увагу на те, що «важливу роль у забезпеченні студентської мобільності відіграють профільні кафедри, тому саме на їх рівні підписується більшість угод про міжнародне співробітництво ...» [2, с. 39]. Начальник науково-методичного управління університету, член експертної групи з впровадження принципів Болонської декларації в Україні доц. Г. Красильникова стверджує, що «вільне володіння іноземними мовами (англійською, німецькою, польською та ін.) могло б прискорити процеси мобільності українського студентства» [6, с. 19] і акцентує увагу на те, що «в 2009 р. при оновленні гуманітарної складової нормативної частини освітніх стандартів МОН молоді та спорту України, кількість академічних годин на вивчення іноземних мов істотно зменшилася» [6, с. 17]. Такі реалії зобов'язують університети реагувати інноваційно, системно, концептуально, у певній мірі, автономно, зокрема – розробити концепцію *мовної політики університету* (освітня політика університету в сфері іноземних мов): «Мовна освітня політика як

«Університети не можуть стояти на місці або повернутися в минуле. Зміни неминучі.»

Бертон Р. Кларк

складова освітньої політики університету є результатом узгодження позицій всіх зацікавлених сторін про цілі, зміст, організацію та результатах мовної освіти» [5].

Аналіз наукових праць, присвячених розв'язанню проблеми. У вивченні проблеми формування мовної політики університету набувають особливого значення дослідження, які вирішують в тій чи іншій мірі питання: значення рівня володіння англійською мовою у трансформації підготовки фахівців найвищого рівня кваліфікації у Україні (Ж. Таланова, 2010); чинники і умови забезпечення якості вищої освіти в Україні в процесі Євроінтеграції (В. Луговий, Ж. Таланова, 2010); формування мовної освітньої політики університету (М. Дружина, 2009); загальноєвропейський простір вищої освіти (Болонський процес) у контексті мовної політики (В. Роландас, 2010); особливості організації навчання іноземних мов у вищій школі країн західної Європи (О. Максименко, 2011; М. Гулей, 2011); міжнародні компетенції в професійній освіті (P. Wordelmann, 2010); нові вимоги та стратегії в інтернаціоналізації вищої школи (U. Teichler, 2007); нові парадигми інтернаціоналізації (H. de Wit, 2012); покращення якості знань шляхом інтернаціоналізації (М. Степко, Ю. Рашкевич, 2011).

Постановка завдання, цілі статті. Не вирішеним у науковій дискусії залишається завдання розробки стратегії щодо іншомовної політики університету та аналіз залежності якості освіти від реалізації мовної політики університету через стратегічну взаємодію його структурних підрозділів.

Виклад основного матеріалу. У формуванні концепції мовної політики університету вважаємо необхідним виходити з того, що *практичне володіння іноземними мовами* студентами, викладачами, вченими, інституційними менеджерами (керівниками підрозділів і закладу) *необхідно для вирішення таких завдань:*

1. Реалізація державної (національної) освітньої політики у забезпеченні якості інтернаціоналізації та освіти.

2. Ефективне впровадження принципу Болонської декларації – принципу академічної мобільності, що дає можливість:

- розширювати наукову мережу, залучати кошти для фінансування наукових досліджень, формувати стратегічні міжнародні спілки з партнерами в галузі науки, промисловості, підприємництва та створювати об'єднані науково-дослідні інститути;
- розширювати спільні бакалаврські, магістерські, докторські програми.

3. Орієнтація на міжнародні стандарти щодо викладання та володіння іноземними мовами.

4. Розвиток міжнародного співробітництва.

5. Забезпечення потреб роботодавців.

6. Озброєння випускників однією з ключових (базових) для успішного працевлаштування іншомовною / полікультурною компетентністю.

7. Підтримування стійких змін в університеті.

8. Забезпечення реалізації концепції безперервної освіти у сфері іноземних мов.

Мовна політика має відповідати на такі запитання:

- Що є стратегічною метою (на регіональному, національному, міжнародному рівнях) вивчення, володіння іноземними мовами у вищій школі?
- Хто і за яким алгоритмом визначає основні напрями, пріоритети, завдання, механізми реалізації мовної політики університету?
- Яким є сучасний зміст і механізм іншомовної освіти (навчальний аспект, пізнавальний аспект, виховний аспект, розвиваючий аспект [9])?
- Скільки і що має викладатися англійською, та / або іншими мовами?
- Які напрями, завдання, підходи забезпечують наступність у вивченні іноземних мов на таких етапах освітнього маршруту як: середня школа, вища школа, постдипломна освіта?

- Які заходи є ефективними щодо підвищення якості викладання в цілому, і іноземних мов, зокрема?

- Як розробити, чи адаптувати методики моніторингу якості навчання іноземним мовам і якості білінгвального навчання?

- На які етапи доцільно структурувати реалізацію концепції та як забезпечити еволюцію поетапних результатів?

- Які фактори/індикатори формують/оцінюють «якість мовної політики»?

Аналіз мети та завдань мовної політики університету, практичного досвіду впровадження міжнародної складової у вищу освіту України, свідчать, на нашу думку, про нагальну необхідність системного планування мовної політики на інституційному рівні шляхом інтегрування взаємозалежних стратегій на базових структурних рівнях. Під стратегіями ми розуміємо алгоритм проектування основних напрямів, пріоритетів, завдань і механізмів реалізації довгострокового плану, дій для пошуку шляхів досягнення мети, по моделі «якщо нашою метою є ..., тоді необхідно для досягнення мети зробити 1)... 2)... ». Системність та взаємозалежність стратегій реалізується, на наш погляд, через узгодженість плану дій трьох базових структурних рівнів: 1) інституційного менеджменту (ректорату, факультетів, фінансових служб та ін.); 2) кафедр іноземних мов; 3) профільних кафедр. Запропоновані нами стратегії представлені відповідно до структурних рівнів трьома блоками стратегій.

Стратегії на рівні інституційного менеджменту (ректорату, факультетів, відділу міжнародних зв'язків, фінансових служб та ін.):

1) Створення педагогічних умов для інтегрування міжнародної складової в педагогічний і науковий процес університету (спеціалізоване обладнання аудиторій для участі в міжнародних віртуальних проєктах – віртуальна мобільність, реалізація принципу міжпредметної інтеграції (білінгвальні модулі); можливість отримання викладачам профільних дисциплін додаткової спеціалізації «перекладач», працююча модель вільного вибору студентом курсу, окремого модуля; нормативне забезпечення мобільності студентів, викладачів, можливість для безперервної освіти + «плюс» іноземна мова (коли іноземна мова є важливим інструментом, доповненням, / «+ / плюсом», до набування і вдосконалення не тільки профільних професійних, але й базових життєвих компетентностей, наприклад: «інженер» + «викладач іноземної мови / перекладач» та ін.).

2) Усвідомлення необхідності формування концепції інтернаціоналізації університету, її трансформуючого елементу – мовної політики, та імплементація концепції в стратегічний план розвитку університету.

3) Аналіз регіонального, національного і міжнародного запиту у виборі мовного пакету університету (які іноземні мови: мета, зміст, обсяг та ін.).

4) Вивчення національного та міжнародного досвіду в інтеграції міжнародної складової у життя університету і адаптування його до регіональних, національних потреб і можливостей.

5) Збільшення годин для вивчення іноземної мови в спеціалізованих групах.

6) Усвідомлення фінансовим менеджментом університету своєї ключової ролі у реалізації (або гальмуванні) трансформаційних, інноваційних процесів в університеті, в підтримці змін в університеті.

7) Мотивування викладачів до участі в міжнародних проєктах та розробці білінгвальних курсів (додаткові бали до рейтингу, преміювання, зменшення навчального навантаження та ін.).

8) Врахування рівня знань іноземної мови в кадровій політиці університету (при рівних спеціальних компетентностях віддавати перевагу фахівцям зі знанням іноземної мови, досвідом в міжнародних проєктах).

9) Моніторинг якості викладання іноземної мови, якості білінгвальних курсів.

Стратегії на рівні кафедр іноземних мов:

- 1) Активна участь у формуванні концепції інтернаціоналізації університету і його мовної політики.
- 2) Взаємодія на всіх структурних рівнях.
- 3) Ініціювання та участь у міжнародних проєктах.
- 4) Безперервне підвищення кваліфікації, вдосконалення компетентності: педагогічної, методичної, наукової, мовної, полікультурної, соціальної та ін.
- 5) Організація тестування, вхідного контролю рівня / якості знання іноземної мови студентами першого курсу.
- 6) Диференційований підхід при формуванні навчальних груп (якщо дозволяють педагогічні умови університету).
- 7) Формування цільових груп поглибленого вивчення іноземної мови зі студентів / викладачів / керівництва та ін. для вирішення конкретних професійних завдань (освітнє або наукове стажування, участь у проєкті, викладання іноземною мовою, створення наукових текстів іноземною мовою та ін.). Групи повинні формуватися за вільним вибором (збірні), зі збереженням професійної спеціалізації (економічна, технічна та ін.) та з можливістю вибору контенту курсу (академічний мова, мова для бізнесу, мова для складання іспиту на міжнародний сертифікат та ін.). З метою ефективного використання фінансового ресурсу університету, вважаємо принципово важливим те, що в спеціалізовані групи з поглибленим вивченням мови повинні відбиратися мотивовані студенти, викладачі з рівнем володіння мови «просунутим середнім В1–В2–С1».
- 8) Впровадження інноваційних освітніх технологій (Європейського мовного портфелю, стратегій автономного навчання, мультимедійні технології та ін.).
- 9) Співпраця по моделі «тандему» викладачів кафедр іноземної мови з профільними кафедрами при розробці та реалізації білінгвальних модулів.
- 10) Моніторинг якості викладання іноземної мови.

Стратегії на рівні профільних кафедр:

- 1) Усвідомлення профільними кафедрами сучасних вимог ринку праці до володіння мовною та полікультурною компетенцією студентами, викладачами та усвідомлення трансформуючої ролі іноземних мов у забезпеченні якості знань.
- 2) Використання першоджерел у навчальному процесі на іноземних мовах.
- 3) Участь у міжнародних наукових конференціях.
- 4) Публікації іноземними мовами в міжнародних виданнях.
- 5) Інтегрування в навчальні плани курсів / модулів за фахом іноземною мовою (білінгвальних). Мета білінгвальних модулів – використання іноземної мови як інструменту оволодіння знаннями за фахом. Основні вимоги до таких модулів: зміст базується на сучасних іноземних першоджерелах, порівняння підходів в країнах світу (не переклад лекції викладача іноземною мовою).
- 6) Розробка алгоритму білінгвального модулю / курсу.
- 7) Тісна взаємодія профільних кафедр з кафедрами іноземних мов.
- 8) Планування, ініціювання та реалізація міжнародних проєктів, договорів та ін.
- 9) Врахування рівня знань іноземної мови в кадровій політиці кафедри (перевагу фахівцям зі знаннями іноземної мови).
- 10) Моніторинг якості білінгвальних модулів, курсів.

Висновки та перспективи подальших розвідок дослідження проблеми. Таким чином, якісна зміна цілого (якість освіти) потребує якісної взаємодії його складових (сегментів/складових політики університету). Тобто, якість вищої освіти в цілому трансформують, на наш погляд, на ряду з іншими чинниками, також і якісні зміни у мовній політиці університету, яка є сегментом загальної універси-

тетської політики. *Мовна політика університету / освітня політика університету в сфері іноземних мов / «Мовна освітня політика як складова освітньої політики університету є результат узгодження позицій всіх зацікавлених сторін про цілі, зміст, організацію та результати мовної освіти» [5].*

Показник «якість мовної політики» формує, поряд з іншими факторами (інноваційні стратегії розвитку університету, якість кадрового складу, якість абітурієнтів (першокурсників)) також, виходячи з викладеного у статті, такий фактор як ефективна взаємодія у плануванні та реалізації стратегій МП між базовими структурними підрозділами: 1) інституційний менеджмент (ректорат, факультети, відділ міжнародних зв'язків, фінансові служби та ін.); 2) кафедри іноземних мов; 3) профільні кафедри.

Окреслена у цій статті тематика може мати розвиток у таких напрямках досліджень: 1) встановлення тенденцій щодо формування інновативного сегменту мовної політики: освітнього поля безперервної освіти + «плюс» іноземна мова. А саме, такого аспекту як розробка та реалізація концепції підготовки вузькопрофільних перекладачів / фахівців ці знаннями іноземної мови (медик-перекладач; інженер-перекладач, економіст-перекладач, хімік-перекладач, фізик-перекладач та ін.) і вплив імплементації цієї концепції на якість інтернаціоналізації у ВНЗ; 2) аналіз впливу регіональних і національних особливостей на формування та реалізацію концепції мовної політики університету.

Якісна іншомовна політика позитивно трансформуватиме якість освітнього процесу та забезпечує позитивну динаміку розвитку міжнародної складової в діяльності університету.

Список використаних джерел:

1. Бертон Н. Кларк. Поддержание изменений в университетах. Преемственность кейс-стади и концепций / Бертон Н. Кларк. – М.: Издательский дом Высшей школы экономики, 2011. – 312 с.
2. Білецька Г. А. Мобільність студентів у рамках співпраці з Краківською політехнікою / Г. А. Білецька, Л. Л. Станиславова // Університет на шляху Болонських перетворень: зб. наук.-метод. праць / за заг. ред. М. Є. Скиби, С. Г. Костогриза. – Хмельницький: ХНУ, 2012. – С. 38–42.
3. Грауманн О. Розвиток інтернаціоналізації вищої школи у контексті глобалізаційних викликів / О. Грауманн, М. Н. Певзнер, К. О. Захарчук // Університет на шляху Болонських перетворень: зб. наук.-метод. праць / за заг. ред. М. Є. Скиби, С. Г. Костогриза. – Хмельницький: ХНУ, 2012. – С. 67–73.
4. Гулей М. Динаміка розвитку фахової мовної освіти у вищих навчальних закладах Франції / М. Гулей // Історія педагогіки: Слов'янськ, 2011. – № 7. – С. 289–297.
5. Дружина, М. М. Формирование языковой образовательной политики университета как фактора обеспечения качества профессионального образования: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора педагог. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». – Архангельск 2009. Режим доступу: <http://www.disscat.com/content/formirovaniyeazykovoi-obrazovatelnoi-politiki-universiteta-kak-faktora-obespecheniya-kaches>.
5. Красильникова Г. В. Вища освіта та Болонський процес з погляду студентів / Г. В. Красильникова, С. Р. Красильников // Університет на шляху Болонських перетворень: зб. наук.-метод. праць / за заг. ред. М. Є. Скиби, С. Г. Костогриза. – Хмельницький: ХНУ, 2012. – С. 14–19.
6. Луговий В. І., Таланова Ж. В. Чинники і умови забезпечення якості вищої освіти в Україні в процесі Євроінтеграції / В. І. Луговий, Ж. В. Таланова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 94–96. – С. 98–103. Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/filosofija_politologija/articles/Factors_and_conditions_of_maintenance_of_quality_of_high_education_in_Ukraine_in_the_course_of_eurointegration_17065.pdf.

7. Максименко О. О. Про особливості організації навчання іноземних мов у вищій школі країн західної Європи / О. О. Максименко // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психологічно-педагогічні науки. – 2011. – № 11. – С. 91–95.
8. Пассов Е. И. Программа-концепция коммуникативного иноязычного образования. Развитие индивидуальности в диалоге культур / Е. И. Пассов. – М.: АРКТИ, 2000. – 165 с.
9. Певзнер М. Н. Билингвальное образование в контексте обучения: учеб.-метод. пособие / М. Н. Певзнер, А. Г. Ширин. – Великий Новгород: НГУ, 2001. – 118 с.
10. Покращення якості шляхом інтернаціоналізації. Звіт українських експертів про участь у семінарі ЕАЕСА 6–7 жовтня 2011, Лісабон / Ю. М. Рашкевич, М. Ф. Степко, Національний Темпус-офіс в Україні, 2011. Режим доступу: <http://www.tempus.org.ua/uk/national-team-here/542-enhancing-quality-through-internationalisation.html>.
11. Рада Європи: мовна політика. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/languages/news/20111017-european-job-days_en.htm.
12. Роландас В. И. Общевропейское пространство высшего образования (Болонский процесс) в контексте языковой политики / В. И. Роландас // KALB? STUDIOS. STUDIES ABOUT LANGUAGES. – 2010. – С. 77–83. Режим доступу: http://www.kalbos.lt/zurnalai/17_numeris/12.pdf.
13. Скиба М. Є. Освітня діяльність Університету та Болонські перетворення / Скиба М. Є., Г. В. Красильникова, В. І. Бегняк // Університет на шляху Болонських перетворень: зб. наук.-метод. праць / за заг. ред. М. Є. Скиби, С. Г. Костогриза. – Жмельницький: ХНУ, 2012. – С. 3–7.
14. Стан та перспективи викладання іноземних мов у НТУУ «КПІ». – Режим доступу: <http://kpi.ua/1006>
15. Таланова Ж. В. Докторська підготовка у світі та Україні: монографія / Ж. В. Таланова. – К.: Міленіум, 2010. – 476 с.
16. Brandenburg, Uwe. Wie misst man Internationalisierung – Erfahrungen aus einem EU Projekt [Електронний ресурс] / U. Brandenburg // The Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA). – 2011. – № 2. – S. 27–30. Режим доступу: <http://www.fibaa.org/de/newsletter.html>.
17. Hans de Wit. Higher education is losing sight of what internationalisation is all about / Hans de Wit, Uwe Brandenburg // higher-education-network. – 2012. – 2 April. – Режим доступу: <http://www.guardian.co.uk/higher-education-network/blog/2012/apr/02/internationalisation-labeling-learning-outcomes>.
18. Teichler, Ulrich. Die Internationalisierung der Hochschulen Neue Herausforderungen und Strategien / Teichler, Ulrich. – Frankfurt am Main / New York: Campus Verlag, 2007. – 365 s.
19. Wordelmann, Peter. Internationale Kompetenzen in der Berufsbildung. Stand der Wissenschaft und praktische Umsetzung. / Peter Wordelmann. – Bielefeld: Bertelsmann, 2010. – 242 s.

ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК КЛЮЧ ДО РОЗУМІННЯ РІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

УДК 351

КАРАПЕТЯН Аліна Овіківна,

аспірант кафедри соціології управління,
Донецький державний університет управління

Анотація

Проаналізовано європейський досвід впровадження положень Болонської декларації в сферу вищої освіти. Виявлені чинники сприяння реформуванню систем вищої освіти в європейських країнах. Визначені нові методи та механізми управління системою освіти в Європі. Розглянуто питання доцільності використання європейського досвіду в українських реаліях.

Ключові слова: євроінтеграція; реформування; вплив ринку; централізація; децентралізація; Болонський процес; організаційні інструменти; інструменти управління; конкуренція; диверсифікація.

Summary

The European experience of Bologna declaration implementation has been analysed. The factors making for reforming the higher educating system in European countries have been revealed. New methods and mechanisms of higher education governance in Europe have been described. The issue of appropriateness to use European experience in Ukraine has been discussed.

Key words: European integration; reforming; market influence; centralization; decentralization; organizational tools; governance tool; competition; diversification.

Постановка проблеми та її актуальність.

Досвід європейських країн реформування системи вищої освіти в контексті Болонського процесу є надзвичайно важливим для України, приймаючи до уваги євроінтеграційні перспективи її розвитку. Усвідомлення та критичне осмислення цього досвіду дозволяє Україні як учасниці Болонського процесу запобігти помилок, які пов'язані зі впровадженням положень Болонського процесу в систему вищої освіти України і, урахувавши досвід європейських країн, приймати адекватні управлінські рішення. У реформуванні освітньої галузі важлива роль належить органам державного управління освітою, а саме Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України, органам державного управління обласного та районного рівня, адже урахування потреб населення щодо

надання освітніх послуг та їх узгодження з положеннями Болонського процесу має здійснюватися шляхом прийняття конкретних управлінських рішень, які повинні ґрунтуватися на нормативно-правовій базі.

Аналіз наукових праць, присвячених розв'язанню проблеми. Слід зазначити, що проблема реформування системи вищої освіти на залишалась поза увагою науковців з моменту її виникнення. Питання удосконалювання механізмів державного управління освітою знайшли відображення в роботах С. Андрейчука, В. Журавського, О. Поступної, Л. Пшеничною, І. Сікорської та ін., які досліджують розвиток сучасної національної освітньої політики, діяльність органів державної виконавчої влади в освітній сфері, кадрове, фінансове та матеріально-технічне забезпечення навчальних закладів, а також пропонують